

2017-10-25
RPW/59350/2017 P

Maciej Wąsik

DBN.WP.10.176.2017.JC

Warszawa, dnia 24 października 2017 r.

Pan
Jarosław Gowin
Wiceprezes Rady Ministrów,
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Szanse Panie Prezuro

W odpowiedzi na pismo z dnia 18 września br. (L. dz. DLP.ZLS.1201.24.2017), przekazujące do uzgodnień międzyresortowych projekty ustaw *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (dalej *pswn*) oraz *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (dalej *pwps*), niniejszym przekazuję następujące uwagi do przedmiotowych aktów.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że przedstawiony projekt ustawy *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* wprowadza zmiany w ustawie o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (art. 65 projektu), ustawie o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (art. 90 projektu) oraz ustawie o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (art. 91 projektu), dotyczące zakresu tajnej współpracy z tymi służbami.

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami służby specjalne przy wykonywaniu swoich zadań nie mogą korzystać z tajnej współpracy rektorów, prorektorów i kierowników podstawowych jednostek organizacyjnych w publicznych i niepublicznych szkołach wyższych (art. 37 ust. 1 pkt 9 ustawy o ABW i AW, art. 26 ust. 1 pkt 9 ustawy o CBA, art. 41 ust. 1 pkt 9 ustawy o SKW i SWW).

Natomiast w projekcie *pwps* wskazano, że służby specjalne nie mogłyby korzystać z tajnej współpracy rektorów i osób pełniących kierownicze funkcje na uczelniach. Należy przy tym zauważyć, że pojęcie funkcji kierowniczej na uczelni nie jest zdefiniowane na poziomie ustawowym, a zgodnie z art. 35 ust. 1 pkt 4 projektu *pswn* funkcje kierownicze na uczelni określane są w jej statucie. Z kolei statut uczelni uchwalany jest przez senat uczelni, w przypadku uczelni publicznej (art. 35 ust. 2 projektu *pswn*), albo jest nadawany przez założyciela lub uchwalany przez wskazany w statucie organ kolegialny, w przypadku uczelni niepublicznej (art. 35 ust. 3 projektu *pswn*).

W tym kontekście należy wskazać na dwie istotne konsekwencje proponowanego rozwiązania.

Po pierwsze, funkcjonowanie katalogu stanowisk na uczelniach, których zajmowanie przez określone osoby uniemożliwia podejmowanie tajnej współpracy zostałoby oparte na odesłaniach do aktów wewnętrznych, jakimi są statuty uczelni. Wydaje się, że kwestia o takim znaczeniu dla funkcjonowania służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa powinna być regulowana na poziomie ustawowym.

Dodatkowo proponowane rozwiązanie oznaczałoby, że każda z uczelni mogłaby regulować przedmiotową kwestię w sposób odmienny, zakreślając w statucie inny zakres pojęcia *funkcji kierowniczych*. Dane stanowiska na jednej uczelni mogłyby, zgodnie z jej statutem, zostać zaliczone do *funkcji kierowniczych*, podczas gdy analogicznym stanowiskom na innej uczelni nie przyznano by takiego charakteru. W konsekwencji zakres ograniczeń tajnej współpracy w sposób nieuzasadniony mógłby być zróżnicowany w zależności od uczelni.

Po drugie, należy zwrócić uwagę na zmiany zakresu wyłączeń, które miałyby miejsce w przypadku przyjęcia projektu w proponowanym brzmieniu. Służby specjalne, jako odpowiedzialne za ochronę bezpieczeństwa państwa, są uprawnione do korzystania z pomocy osób, które nie są ich funkcjonariuszami. W przypadku tego uprawnienia ustawodawca przewidział wyjątki o charakterze wyłączeń podmiotowych. Jak wskazano już wcześniej, w obecnie obowiązującym stanie prawnym, ograniczenia te obejmują wąski krąg stanowisk, kluczowych dla funkcjonowania uczelni.

W tym kontekście należy zauważyć, że zgodnie z propozycją zawartą w projekcie, senat może, określając katalog funkcji kierowniczych, znacznie go rozszerzyć w stosunku do obecnych rozwiązań. Skutkowałoby to jednoczesnym poszerzeniem zakresu ograniczeń uprawnienia służb specjalnych do korzystania z tajnej współpracy. Mając na względzie konieczność efektywnej realizacji zadań ustawowych przez te służby, takie rozszerzenie zakresu wyłączeń nie znajduje uzasadnienia.

W związku z powyższym, proponuję, aby art. 65 (zmieniającemu art. 37 ust. 1 pkt 9 ustawy o ABW i AW), art. 90 (zmieniającemu art. 26 ust. 1 pkt 9 ustawy o CBA) oraz art. 91 projektu *pwps* (zmieniającemu art. 41 ust. 1 pkt 9 ustawy o SKW i SWW) nadać następujące brzmienie:

9) rektorów oraz kierowników ogólnouczelnianych jednostek organizacyjnych;

Należy przy tym zauważyć, że wskazane w proponowanym przepisie pojęcie ogólnouczelnianej jednostki organizacyjnej jest terminem funkcjonującym na gruncie projektowanej ustawy *pswn* (art. 156).

Niezależnie od powyższej uwagi należy wskazać, że art. 90 pkt 2 projektu ustawy *pwps* zmienia się przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o *Centralnym Biurze Antykorupcyjnym* w zakresie udzielania urlopu szkoleniowego funkcjonariuszowi, który uzyskał zezwolenie na złożenie wniosku o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora lub stopnia doktora habilitowanego. Analogiczne zmiany przepisów zaproponowano także w art. 92 projektu ustawy *pwps* w odniesieniu do funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego.

Niemniej jednak tego rodzaju zmiany nie zostały przewidziane w projekcie w odniesieniu do funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu. Wobec powyższego proponuję w art. 65 projektu ustawy *pwps* dodanie nowego pkt 2 (przy wyodrębnieniu do nowego pkt 1 dotychczasowej treści w zakresie zmian w art. 37 ust. 1 pkt 9 i 10), który będzie przewidywał nowelizację art. 98 ust. 2 ustawy o ABW oraz AW poprzez nadanie nowego brzmienia wprowadzeniu do wyliczenia:

„2) w art. 98 w ust. 2 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Funkcjonariuszowi, który uzyskał zezwolenie na pobieranie nauki lub odbywanie studiów i naukę tę pobiera lub odbywa studia, jak również uzyskał zezwolenie na złożenie wniosku o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora lub stopnia doktora habilitowanego, a także na odbycie aplikacji radcowskiej lub legislacyjnej, udziela się płatnego urlopu szkoleniowego w wymiarze:”.

Dodatkowo należy zauważyć, że art. 121 pswn wskazuje, że nauczyciele akademicy mogą być zatrudniani na stanowiskach dydaktycznych, badawczych lub badawczo-dydaktycznych. Jednocześnie zgodnie z art. 72 ust. 4 ustawy o CBA Szef CBA może zezwolić funkcjonariuszowi na wykonywanie zajęcia zarobkowego poza służbą o charakterze naukowym i naukowo-dydaktycznym, jeżeli nie koliduje to z wykonywaniem przez niego zadań służbowych.

Mając na względzie potrzebę ujednolicenia siatki pojęciowej funkcjonującej na gruncie ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym oraz projektowanej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce proponuję dodanie do art. 90 projektu ustawy Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce punktu o oznaczeniu roboczym pkt 1a w brzmieniu:

1a) w art. 72 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Szef CBA może zezwolić funkcjonariuszowi na wykonywanie zajęcia zarobkowego poza służbą o charakterze dydaktycznym, badawczo-dydaktycznym i badawczym, jeżeli nie koliduje to z wykonywaniem przez niego zadań służbowych i nie godzi w dobro służby.”

Niezależnie od powyższych uwag dotyczących projektu ustawy Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, przedstawiam również propozycję wprowadzenia zmian w projekcie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

W Dziale IX projektu ustawy zostały uregulowane kwestie związane ze Zintegrowanym Systemem Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on (dalej: POL-on). Proponowane poniżej zmiany mają na celu zapewnienie Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego skutecznej realizacji jej ustawowych zadań.

Proponuję zatem dokonanie zmian w art. 341 ust. 4, art. 342 ust. 3 oraz art. 343 ust. 3 projektu pswn poprzez dodanie:

- w art. 341 w ust. 4 nowego pkt 4 w brzmieniu:

„ 4) Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego - w zakresie niezbędnym do realizacji ustawowych zadań. ”;
- w art. 342 w ust. 3 nowego pkt 7 w brzmieniu:

„ 7) Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego - w zakresie niezbędnym do realizacji ustawowych zadań. ”;
- w art. 343 w ust. 3 nowego pkt 5 w brzmieniu:

„5) Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego - w zakresie niezbędnym do realizacji ustawowych zadań.”.

Należy zauważyć, że w systemie POL-on gromadzone będą dane, które mogą być niezbędne do realizacji ustawowych zadań Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Wskazać należy, że Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego posiada obecnie uprawnienie do otrzymywania tego rodzaju danych na podstawie art. 11 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 10 czerwca 20016 r. o działaniach antyterrorystycznych. Niemniej dostęp ten jest ograniczony do zadań związanych z zapobieganiem zdarzeniom o charakterze terrorystycznym.

Ponadto w myśl art. 34 ustawy o ABW oraz AW Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego posiada uprawnienie do zbierania wszelkich danych osobowych, jeżeli jest to uzasadnione charakterem realizowanych zadań. Konstrukcja przepisów projektu pswn może wskazywać na zawężenie uprawnień Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w zakresie

dostępu do danych zgromadzonych w systemie *POL-on*. W celu uniknięcia takiej interpretacji przepisu zasadne jest wprowadzenie wskazanych powyżej zmian.

Proponuję także dodanie po art. 354 projektu ustawy - *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* nowego artykułu oznaczonego roboczo jako art. 354a w brzmieniu:

„Art. 354a. W celu zapewnienia możliwości realizacji zadań wynikających z art. 35 ust. 4 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1897, z późn. zm.) minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki zapewnia Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego dostęp do Systemu POL-on. ”.

Zaproponowany przepis pozwoli Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego na skuteczną realizację zadań ustawowych wynikających z art. 35 ustawy o ABW oraz AW. Jednocześnie należy zasygnalizować, że analogiczne rozwiązania przewidziano m.in. w art. 59 ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych, w art. 13 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, czy w art. 80bg i w art. 100 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. *Prawo o ruchu drogowym*.

2

h m

h m